

Stina Siikosen ym. valtuustoaloite turvaistuimien käyttöön otosta alle 135cm pitkien lasten koulukuljetuksissa

Kaupunginvaltuusto 31.01.2022 § 11

Stina Siikonen ym. tekivät seuraavan valtuustoaloitteen:

”Salossa etäisyydet ovat tunnetusti pitkiä ja palveluita keskitettäessä lasten kuljetusmatkat sen mukaisia. Säännöllisissä kuljetuksissa lasten turvallisuus on otettava entistä paremmin huomioon.

Koulu- ja esikoulukuljetukset hoidetaan ammattilaisten kuljettamana, yleensä tila-autolla. Reitit kulkevat vaihtelevakuntoisilla teillä, joilla vanhemmat itse käyttävät lapsillaan tarkasti turvaistuimia.

Ammattikuljettajuus ei suojaa varsinkaan toisten autoilijoiden ja hirvieläinten aiheuttamilta onnettomuuksilta, silti pieniäkin lapsia kuljetetaan päivittäin ilman asianmukaisia turvaistuimia. Aivan viime aikoina on realisoitunut useampi koulukuljetuksen onnettomuus.

Tieliikennelaki velvoittaa, että lapsen on käytettävä asianmukaista turvaistuinta autossa matkustaessaan, kunnes hän on 135 cm pitkä. Tästä voidaan poiketa taksiliikenteessä olevassa ajoneuvossa siten, että alle 135 cm pitkää lasta saadaan kuljettaa turvavyötä käyttäen muulla kuin etuistuimella, mikäli turvalaitetta ei ole saatavilla.

On ymmärrettävää, että esimerkiksi esikouluikäinen matkustaa taksissa tai linja-autossa ilman istuinta silloin, kun tarve on tilapäinen, tai kyseessä on linja-ajo. Sen sijaan säännöllisessä kuljettamisessa tulisi turvaistuinten olla saatavilla ja käytössä.

Esitämmekin, että koulukuljetuksissa otetaan käyttöön asianmukaiset turvaistuintimet alle 135cm pituisille lapsille säännöllisesti kuljetettaessa.

Allekirjoittajat:

Stina Siikonen
Kalle Räike
Juhani Nummentalo
Arttu Karhulahti
Marko Tapio
Anna-Leena Yli-Jama
Sanna Lundström
Kai Schnider
Janne Järvinen
Saku Nikkanen
Antti Olkinuora
Timo Lähteenmäki
Jonna Nyysönen
Anna Härri
Saija-Reetta Puopolo
Heimo Koskinen”

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 19.52.

Tiedoksianto

Kaupunkikehityspalvelut; Liikennepalvelut

Valmistelija

liikennepalvelupäällikkö, Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02 778 7714,

Salon koulukuljetuksissa noudatetaan tieliikennelain 10.8.2018/729 142–143 §:n asettamia säännöksiä koulu- ja esiopetuskuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä sekä tieliikennelain 90–91 ja 94–95 § säännöksiä turvavöistä ja muista turvalaitteista. Turvallisuudessa noudatetaan lisäksi opetushallituksen koulukuljetusoppaan ohjeita sekä kaupungin omia koulukuljetusperiaatteita, jotka ovat pykälän oheismateriaalina.

Lasten turvalaitteista lakiin on kirjattu (94 §), että ”alle 135 senttimetriä pitkän lapsen kuljettamiseen henkilö-, paketti- ja kuorma-autossa on käytettävä lasten turvalaitetta, jos ajoneuvossa on turvavyöt, tai lasten turvalaite on muuten ajoneuvoon asennettavissa. Tästä velvollisuudesta voidaan kuitenkin poiketa taksiliikenteessä olevassa ajoneuvossa siten, että alle 135 senttimetriä pitkää lasta saadaan kuljettaa turvavyötä käyttäen muulla kuin etuistuimella, mikäli turvalaitetta ei ole saatavilla.”

Koulukuljetukset ovat laissa mainittua taksiliikennettä, jossa turvalaitevelvoitteesta voidaan poiketa. Tilausajoina ajettavissa koulukuljetuksissa kuljettaja vastaa siitä, että oppilaat käyttävät turvavyötä autoissa. Kuljettaja auttaa tarvittaessa turvavyön kiinnittämisessä. Turvallisuutta lisätään myös sijoittamalla suurimmat oppilaat etu- ja perimmäisille takaistuinten laitapaikoille opetushallituksen koulukuljetusoppaan ohjeiden mukaisesti. Kaikki koulukuljetukset merkitään asianmukaisesti koulukyytikuvulla tai -kilvillä. Joukkoliikenteen osalta turvavyöasiassa noudatetaan, mitä on kirjattu tieliikennelain 91 pykälään.

Tieliikennelain turvallisuusmääräykset ja opetushallituksen ohjeet täyttyvät Salon koulukuljetuksissa nykyisillä järjestelyillä. Jos Salossa halutaan ottaa käyttöön lain velvoitetta tiukempia turvallisuuskäytäntöjä, on tarkkaan pohdittava päätöksen vaikutukset. Liikennepalvelut on valmistelussa kuullut sekä koulukuljetusyrittäjiä että lasten ja nuorten palveluja.

Aloitteen esitys turvaistuimista alle 135 senttimetriä pitkille lapsille edellyttäisi, että kuljetusjärjestelyjä varten liikennepalvelut saisivat käyttöönsä kuljetettavien pituustiedon. Kyseessä on alaikäisten henkilötieto, joten tällaisen rekisterin kokoaminen ja ylläpitäminen edellyttää tietosuojasetuksen perusteella vahvoja perusteita. Koska tieliikennelaki ei velvoita turvaistuinten käyttöön koulukuljetuksissa, perusteet pituustiedon keräämiselle eivät täyty. Liikennepalveluilla ei ole myöskään varattu henkilöresurssia tällaisen lisätiedon keräämiseen ja ylläpitämiseen.

Turvaistuinten käyttöönotto kaupungin järjestämissä koulukuljetuksissa tarkoittaa, ettei nykyinen kuljetuksiin varattu kalusto riitä. Koulukuljetuskaluston matkustajamäärät on mitoitettu tieliikennelain 142 §:n mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että laissa määritellyin edellytyksin koulukuljetusautoihin saa ottaa kahdelle vierekkäiselle istumapaikalle alle 13-vuotiaita matkustajia yhden enemmän. Kullakin on kuitenkin oma turvavyönsä. Mikäli lyhyille oppilaille otettaisiin käyttöön turvaistuimet, ne voisivat arvioitua enemmän tilaa ajoneuvoissa eikä nykyinen kalusto enää suunnitellusti riittäisi kuljetustarpeeseen. Nykyisissä koulukuljetussopimuksissa ei myöskään ole kalustovaatimuksena turvaistuimien edellyttämiä kiinnitysmekanismia.

Lisäksi on huomioitava, että istuimia ei ole mahdollista säilyttää ajoneuvoissa, koska samoilla autoilla ajetaan useita koulukuljetusreittejä päivittäin. Istuinten olisi siksi matkettava niitä tarvitsevien oppilaiden mukana. Tämä tarkoittaa, että huoltajien olisi aamuisin hoidettava istuimet lastensa kera koulukuljetusautoihin, koululla aikuisten olisi otettava istuimet autoista oppilaiden mukana koululle ja istuimia olisi säilytettävä päivä kouluilla. Iltapäivällä aikuisten pitäisi olla taas kiinnittämässä istuimet paikalleen ja huoltajien oltava vastassa kuljetuksien saapuessa ja huolehtia istuimet pois kyydeistä. Harvalle huoltajalle tämä on mahdollista. Myöskään kouluilla ei ole ilman lisäresurssointia osoittaa henkilöitä istuimista huolehtimiseen eikä paikkoja istuimien säilyttämiseen. Kuljettajille tehtävää ei voida lisätä. Kuljetusyrittäjien näkökulmasta myös vastuasiat istuinten turvallisen kiinnittämisen sekä kunnan osalta olisi välttämätöntä kirjallisesti sopia ennen istuinten käyttöönottoa. Sopimuskauden keskellä tällaista lisävaatimusta ei voida yksipuolisesti lisätä.

Turvaistuinten käyttöönotto pidentäisi kuljetusreittejä ja ajoaikoja. Oppilaiden koulukuljetuksissa viettämän matka-ajan lyhentämiseksi suurinta osaa kuljetettavista ei haeta kotipihoilta, vaan oppilaat kulkevat omatoimisesti noutopaikoille, kuten lautakuntien hyväksymiin koulukuljetusperiaatteisiin on kirjattu. Mikäli turvaistuimet otettaisiin käyttöön alle 135 senttimetriä pitkillä oppilailla, olisi heidät noudettava istuimeen kotoa. Istuinten käyttöönotto myös lisäisi ko. oppilaiden osalta kyytiin nousemiseen kuluva-aikaa. Istuinten käyttöönotto siis tarkoittaisi, että koulukuljetusreitit ja niihin kuluvat ajoajat pitenisivät, jolloin nykyinen kalustomitoitus ei riittäisi ja koulukuljetusautoja olisi hankittava lisää.

Lisäkaluston aiheuttamien kustannusten lisäksi on huomioitava, että kaupungin velvoittaessa pieniä oppilaita käyttämään turvaistuimia, tulee kaupungin kilpailuttaa ja maksaa istuimet. Liikennepalveluilla ei ole tietoa koululaisten pituudesta, mutta tilastollisesti keskimukoinen 9-vuotias on n. 135 senttimetriä pitkä. Lukuvuonna 2021-2022 esioppilaita sekä 1.-3. luokkalaisia tilausajoissa kuljetettavia on ollut noin 300 oppilasta.

Lisäksi yhdenvertaisuuden näkökulmasta on kyseenalaista, että tilausajossa kuljetettava alle 135 senttimetriä pitkä oppilas noudettaisiin kotoa ja kaupunki kustantaisi hänelle turvaistuimen, kun saman pituinen linja-autolla kuljetettava oppilas veloitetaan kävelemään pysäkillä ja matkustamaan ilman lisäturvalaitetta. Liikennepalvelut toteaaakin, että esitys turvaistuinten käyttöönotosta alle 135 senttimetriä pitkille oppilaille tilausajoina ajettavissa koulukuljetuksissa ei toteuta yhdenvertaisuusperiaatetta. Istuinten käyttöönottoa ei myöskään ole mahdollista toteuttaa kesken sopimuskauden. Lisäksi käyttöönotto lisäisi koulukuljetuskustannuksia lisäkaluston, istuinten ja tarvittavien henkilöresurssien kautta.

Esittelijä	Kaupunkikehitysjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkikehityslautakunta päättää, että turvaistuimia ei oteta käyttöön alle 135 cm pitkien lasten koulukuljetuksissa. Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle, että se merkitsee asian tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Stina Siikonen ehdotti Kalle Räikkeen kannattamana seuraavaa: ”Lähetetään uudelleen valmisteluun siten, että 1. Selvitetään mahdollisten istuinhankeiden kustannukset 2. Selvitetään, millä toimin uudistus olisi mahdollista toteuttaa seuraavasta kilpailutuskaudesta alkaen. Mikä olisi tosiasiallinen lisäkaluston tarve? 3. mitä vaatisi laatia toimintamalli asukkaille tiedoksi, mikäli omaa istuinta halutaan kuljetettaessa käyttää”

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että toimitetaan nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat jäsen Stina Siikosen ehdotusta äänestävät EI. Puheenjohtajan ehdotus äänestystavasta hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä

Asian käsittelyn jatkaminen sai 8 JAA ääntä (Vesa, Wallius, Anttila, Kahila, Kanerva, Koskinen, Kymäläinen, Sjöholm-Nikkanen)

Jäsenen Stina Siikosen ehdotus sai 4 EI ääntä (Lundström, Helenius, Räike, Siikonen)

Poissa 1 (Salomaa)

Puheenjohtaja totesi, että päätökseksi tuli asian käsittelyn jatkaminen äänin 8 - 4.

Puheenjohtaja totesi, että asian käsittelyä jatketaan.

Lautakunta piti neuvottelutauon klo 20.30 – 20.37.

Stina Siikonen jätti seuraavan esityksen:

”Kaupunkikehityslautakunta päättää, että turvaistuimia ei oteta käyttöön alle 135 cm pitkien lasten koulukuljetuksissa kaupungin toimesta, mutta tutkii mahdollisuuksia omien istuimien käyttöön tulevana hankintakausina. Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen - valtuustolle, että se merkitsee asian tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.”

Siikosen esitys raukesi kannattamattomana.

Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi pohjaesityksen.

Siikonen ilmoitti jättävänsä asiasta eriävän mielipiteen.

Tiedoksianto

Asianosainen

Liikennepalvelut

Perusopetuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

Toimistopalvelut